

ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΕΧΩΦ

[Οἱ ἀναγνώσται τοῦ Ἡμερολογίου γνωρίζουν ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν τὸν κάλλιστον αὐτοῦ φίλον καὶ συνεργάτην κ. Κ. Σ. Κοκὸλην, μὲ τὰς ὥραιās ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ μεταφράσεις του. Μετὰ τῶν δύο ἄλλων συνεργατῶν μας καὶ γνωστῶν ῥωσσομαθῶν λογίων, τοῦ κ. Π. Α. Ἀξιώτου καὶ τοῦ κ. Ἀγαθ. Κωνσταντινίδου, συμπληροῖ τὴν ἐπίλεκτον τριάδα, εἰς ἣν ὀφείλομεν ἀπὸ τινος τὴν γνωριμίαν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀπολαυσιν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ῥωσσικῆς φιλολογίας. Ὁ κ. Κοκὸλης εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων τέκνων τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ, τὰ ὁποῖα, ἐγγὺς τοῦ Κερδῶφου Ἐρμου, στήνουν βωμὸν λατρείας καὶ εἰς τὸν Λόγιον. Εἶνε οἱ εὐγενεῖς ἀπόστολοι καὶ ἐνθουσιώδεις ἐργάται τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, τῆς Τέχνης καὶ τῆς Ἰδέας, ἀληθινὰί ὁάσεις δροσίζουσαι καὶ ἀναζωογονοῦσαι τὸ ἐθνικὸν αἷσθημα, συσφίγγουσαι τοὺς χρυσούς κρικοὺς τοῦ ἐθνισμοῦ εἰς δεσμὸν ἀγάπης τῶν ἔξω Ἑλλήνων μετὰ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος. Ἀποτελῶν ἐγκριτον καὶ ἀγαπητὸν μέλος τῆς ἐν Ταύρανίῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος, μὲ μόρφωσιν ἀρτίαν, μὲ χαρακτῆρα ἀξιάγαστον, μὲ αἰσθήματα σπάνια ἀληθῶς, πατριώτης ἐνθερμος, μὲ δρᾶσιν ἐξόχως κοινωφελῆ, ὁ κ. Κοκὸλης αὐτοδικαίως ἐπρεπε νὰ γνωσθῇ διὰ τῆς Πανακοθήκης «τῶν Φυσιογνωμιῶν τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ». Ἀλλ' ἡμεῖς τῷ δίδομεν τὴν πλέον ἀρμόζουσαν θέσιν, παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν πνευματικῶς καὶ φιλολογικῶς ἐργαζομένων, διότι ὁ κ. Κοκὸλης πρωτίστως εἶνε ἀνὴρ τοῦ λόγου καὶ τῶν γραμμάτων].

ΤΡΟΜΕΡΗ ΝΥΚΤΑ

Ο Ἰβάν Πετρόβιτς Τρισαγιάδης, ὠχρός, ἐχαμήλωσε τὸ φῶς τῆς λάμπας καὶ ἤρχισε νὰ διηγῆται μὲ τρέμουσαν φωνήν:
— «Μία πυκνὴ, θεοσκότεινη ὁμίχλη ἦτο κρεμασμένη ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆν, ὅταν τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1883 ἐπέστρεφα στὴν κατοικίαν μου ἀπὸ ἑνα φίλον μου — μακαρίτην τώρα — εἰς τοῦ ὁποίου εἵχομεν μείνει ἀργὰ κατα-

γινόμενοι εἰς πνευματιστικά πειράματα. Αἱ πάροδοι, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπερνοῦσα, δὲν ἤξεύρω διατί, δὲν ἦσαν φωτισμέναι καὶ ἡμουν ἀναγκασμένους νὰ προχωρῶ σχεδὸν ψηλαφητεῖ. Ἐξοῦσα εἰς τὴν Μόσχαν, εἰς τὴν συνοικίαν τῶν Μνηματακίων, εἰς τὸ σπίτι τοῦ ὑπαλλήλου Πτωματοπούλου, δηλαδὴ εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον ἀπόκεντρα μέρη τῆς πόλεως, στὸ Ἀριμιάτ. Ἐπερπατοῦσα βυθισμένος εἰς σκέψεις θλιβεράς, ὀδυνηράς...

«Ἡ ζωὴ σου πλησιάζει στὸ τέλος... Μετανόησε...»

Αὐτὰ ἦσαν τὰ λόγια ποῦ μοῦ εἶπεν ὁ Σπινόζα, τὸ πνεῦμα τοῦ ὁποίου εἶχαμεν κατορθώσει νὰ προσκαλέσωμεν. Παρακάλεσα νὰ τὰ ἐπαναλάβῃ, καὶ τὸ τραπεζάκι ὄχι μόνον τὸ ἔκαμε, ἀλλὰ καὶ ἐπρόσθεσε: «Ἀπόψε τὴν νύκτα». Τί τὰ θέλετε, κύριοι, δὲν πιστεύω εἰς τὸν πνευματισμόν. Ἡ ἰδέα ὅμως τοῦ θανάτου, ἀπλὴ νύξιν μόνον περὶ αὐτοῦ, μὲ φέρει εἰς μεγάλην ἀθυμίαν. Ὁ θάνατος, κύριοι, εἶνε ἀναπόφευκτος, εἶνε πρᾶγμα συνηθέστατον, καὶ ὅμως ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου ἀποστρέφεται καὶ αὐτὴν τὴν ἰδέαν του... Τότε μάλιστα ποῦ μὲ περικύκλωνε ἓνα ἀδιαπέραστον, κρῦον σκότος, ποῦ ἐμπρὸς στὰ μάτια μου ἐστρηφογύριζαν μὲ μανίαν αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου ἐμούγκριζε ὁ ἄνεμος, ποῦ γύρω μου δὲν ἔβλεπα οὔτε μίαν ψυχὴν ζωντανήν, δὲν ἄκουα φωνὴν ἀνθρώπου, μὲ εἶχε καταλάβει ἓνας ἀόριστος, ἀνεξήγητος φόβος. Ἐγώ, ἄνθρωπος ἐλεύθερος ἀπὸ προλήψεις, ἐπερπατοῦσα βιαστικά καὶ ἀπὸ τὸν φόβον μου δὲν ἐκύτταζα οὔτε ὀπίσω, οὔτε πλαγίως. Μοῦ ἐφαίνετο πῶς ἂν στραφῶ, θὰ ἰδῶ χωρὶς ἄλλο τὸν Χάρον σὰν φάντασμα».

Ὁ Τρισαγιάδης ἀνεστέναξε μὲ ὀρμὴν, ἤπιε νερὸν καὶ ἐξηκολούθησε:

— «Αὐτὸς ὁ ἀόριστος φόβος, ποῦ τὸν καταλαβαίνετε, δὲν μ' ἄφησε οὔτε ὅταν ἀνέβηκα στὸ τέταρτον πάτωμα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Πτωματοπούλου, ἄνοιξα τὴν θύραν καὶ ἐμβήκα εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἡ ταπεινὴ μου κατοικία ἦτο σκοτεινὴ. Μέσα στὴν θερμάστραν ὁ ἀέρας ἔκλαιε καί, σὰν νὰ ζητοῦσε νὰ εὕρῃ ζέστην, ἐκτιποῦσε τὸ πορτάκι τοῦ θερμαγωγοῦ.

«Ἄν πιστεύσω τὸν Σπινόζα, ἐσκέφθηκα, εἶνε πεπρωμένον ν' ἀποθάνω ἀπόψε καὶ τὸ ψυχομαχητό μου θὰ συνοδεύῃ αὐτὸ τὸ κλάψιμο. Ἀσχημὴ δουλειά!»

Ἀναψα ἓνα σπέρτο... Μανιώδες ρεῦμα ἀέρος ἐπέρασε ἀπὸ τὴν στέγην τοῦ σπιτιοῦ. Τὸ ἤρεμον κλάψιμον μετετρέπη εἰς μοχθηρὸν μούγκρισμα. Κάπου κάτω ἐκτύπησε ἓνα μισοαποσπασμένον παραθυρόφυλλον, καὶ τὸ πορτάκι τοῦ θερμαγωγοῦ μου μὲ μοιρολόγι ζητοῦσε βοήθειαν...

«Ἀσχημα θὰ περάσουν οἱ ἄστεγοι μιὰ τέτοια νύκτα», ἐσκέφθηκα. Ἀλλὰ δὲν ἦτο καιρὸς νὰ παραδοθῶ εἰς τοιαύτας σκέψεις. Ὅταν μὲ τὸ κυανοῦν φῶς τοῦ ἀναψε τὸ θειάφι τοῦ σπέρτου μου καὶ ἔρριπα μιὰ ματιὰ στὸ δωμάτιόν μου, ἓνα ἀπροσδόκητον καὶ φοβερὸν θέαμα μοῦ παρουσιάσθη... Τί κρῖμα ποῦ ὁ ἀέρας δὲν

ἔφθασε ὥς τὸ σπύρτο μου! Ἴσως τότε δὲν θὰ ἔβλεπα τίποτε καὶ δὲν θὰ ἀνατρίχιαζα. Μ' ἓνα ἄγριον ξεφωνητό, ὥρμησα πρὸς τὴν θύραν καί, πλήρης τρόμου, ἀτελπισίας, ἐκπλήξεως, ἔκλεισα τὰ μάτια μου...

Εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου ἦτο ἓνα φέρετρον!

Ἄν καὶ ὀλίγον διήρκεσε τὸ κυναοῦν φῶς τοῦ σπύρτου, ἐπρόφθασα ὅμως νὰ διακρίνω καλὰ τὸ φέρετρον... Εἶδα τὸ τριανταφυλλένιο χρυσοῦφαντον μεταξωτὸν ὕφασμα μὲ τὰς μαρμαριούσας σπίδας του, εἶδα ἐπὶ τοῦ καλύμματος τὸν σταυρὸν μὲ τὸ ὁλόχρυσον σειρήτιον. Ὑπάρχουν, κύριοι, πράγματα, τὰ ὁποῖα καὶ μίαν μόνην στιγμὴν ἂν τὰ ἰδῶμεν, ἀποτυπώνονται εἰς τὴν μνήμην μας. Ἔτσι καὶ αὐτὸ τὸ φέρετρον. Τὸ εἶδα μόλις ἓνα δευτερόλεπτον, καὶ ὅμως τὸ ἐνθυμοῦμαι μὲ ὅλας του τὰς λεπτομερείας. Ἦτο φέρετρον δι' ἄνθρωπον μετρίου ἀναστήματος καί, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὸ τριανταφυλλένιο χρῶμα του, διὰ νεαρίδα. Ἡ πολυτέλεια τοῦ χρυσοῦφάντου μεταξωτοῦ ὕφασματος, τὰ ποδαράκια, τὰ μπρούτζινα χερούλια, ὅλα ἐμαρτυροῦσαν πῶς ὁ νεκρὸς ἦτο πλούσιος.

Σὰν τρελλὸς ὥρμησα ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιόν μου καί, χωρὶς κρίσιν, χωρὶς σκέψιν, παρὰ μόνον κατεχόμενος ἀπὸ ἀνέκφραστον τρόμον, εὐρέθηκα κάτω εἰς τὴν ἄκρην τῆς σκάλας. Εἰς τὸν διάδρομον καὶ τὴν σκάλαν ἦτο σκοτάδι, τὰ πόδια μου ἐμπερδεύοντο στὸν ποδόγυρον τῆς γούνας καὶ εἶνε θαῦμα πῶς δὲν κατρακύλισα καὶ δὲν ἔσπασα τὸ κεφάλι μου. Ὅταν εὐρέθηκα στὸν δρόμον, ἀκούμβησα στὸν βρεμμένον στύλον τοῦ φανοῦ καὶ ἄρχισα νὰ συνέρχωμαι. Ἡ καρδιά μου ἐκτυποῦσε δυνατά, δὲν ἔμποροῦσα νὰ πάρω τὴν ἀναπνοήν μου...

Μία ἀπὸ τὰς ἀκροαζομένας κυρίας ἀνέβασεν ὀλίγον τὸ φῶς τῆς λάμπας καὶ ἐπλησίασε περισσότερον πρὸς τὸν ἀφηγούμενον ὅστις ἐξηκολούθησε:

«Δὲν θὰ ἀποροῦσα ἂν εὔρισκα τὸ δωμάτιόν μου νὰ καίεται, ἂν εὔρισκα μέσα κλέπτην. λυσσασμένο σκυλί... Δὲν θὰ ἀποροῦσα ἂν ἡ στέγη, τὸ πάτωμα ἦσαν γκρεμισμένα, οἱ τοῖχοι πεσμένοι... Ὅλα αὐτὰ εἶνε πράγματα φυσικὰ καὶ εὐνόητα. Μὰ πῶς ἔμποροῦσε νὰ βρεθῇ μέσα στὸ δωμάτιόν μου φέρετρον; Ἀπὸ ποῦ ξεφύτρωσε; Ἀκριβόν, γυναικεῖον, καμωμένον, προδήλως, διὰ νεαρὰν ἀριστοκρατίδα—πῶς ἔμποροῦσε νὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν πτωχικὴν κατοικίαν ἐνὸς μικροῦπαλλήλου; Ἄδειο εἶνε ἢ ἔχει μέσα πτώμα; Μὰ ποιὰ εἶνε αὐτή, ἡ ἀώρωσ ἀποχαιρετήσασα τὴν ζωὴν πλουσία, ποῦ μοῦ ἔκαμε τέτοιαν ἀλλόκοτην καὶ τρομερὰν ἐπίσκεψιν; Φοβερὸν μυστήριον!

«Ἄν δὲν εἶνε θαῦμα, χωρὶς ἄλλο εἶνε ἔγκλημα», ἐσκέφθηκα πρὸς στιγμὴν.

Ἀπὸ τὴν παραζάλην μου δὲν ἤξευρα τί νὰ ὑποθέσω. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου ἡ θύρα ἦτο κλειδωμένη, καὶ τὸ μέρος ὅπου εὐρίσκετο τὸ κλειδί ἦτο γνωστὸν μόνον εἰς τοὺς πλησιεστέρους

φίλους μου. Μὰ οἱ φίλοι δὲν θὰ μοῦ ἔφερναν φέρετρον. Ἦμπο-
ροῦσα πάλιν νὰ ὑποθέσω πῶς τὸ ἔφερεν κανένα φερετρο-
ποιός. Δὲν ἦτο δύσκολον νὰ παραγνωρίσουν, νὰ κάμουν λᾶθος
εἰς τὸ πάτωμα ἢ τὴν θύραν, καὶ νὰ φέρουν τὸ φέρετρον ἐκεῖ
ποῦ δὲν ἔπρεπε. Μὰ ὅλοι ἠξεύρομεν πῶς οἱ φερετροποιοὶ μας
δὲν θὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ δωμάτιον ἂν δὲν ἐπληρῶνοντο πρῶτα
διὰ τὴν ἐργασίαν των ἢ τοῦλάχιστον ἂν δὲν ἐπαιρναν κανένα
φιλοδώρημα.

«Τὰ πνεύματα προεῖπαν τὸν θάνατόν μου, ἐσκέφθηκα. Μήπως
αὐτὰ ἔλαβον καὶ τὴν φροντίδα νὰ μὲ ἐφοδιάσουν ἐγκαιρῶς καὶ
μὲ φέρετρον;»

Ἐγώ, κύριοι, δὲν πιστεύω καὶ δὲν ἐπίστευα εἰς τὸν πνευματι-
σμόν, ἀλλὰ μιὰ τέτοια σύμπτωσις ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ φιλόσο-
φον ἀκόμῃ νὰ τὰ χάσῃ.

«Μὰ ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀνοησίαι· εἶμαι φοβιτζιάρης σὰν παιδί,
ἐσκέφθηκα. Ἦτο ὀπτική ἀπάτη καὶ τίποτε περισσότερον! Ὅταν
ἐρχόμουν στὸ σπίτι, εἶχα τέτοιο χάλι, ὥστε διόλου παράξενον τὰ
ἀρρωστημένα νεῦρά μου νὰ εἶδαν φέρετρον... Βέβαια, ὀπτική
ἀπάτη! Ἀμὲ τί ἄλλο;»

Ἡ βροχὴ ἔδερνε τὸ πρόσωπόν μου καὶ ὁ ἀέρας ἐτίναζε βιαίως
τὸν ποδόγυρον τῆς γούνας μου, τὸ καλπάκι μου... Ἐπάγωσα ἀπὸ
τὸ κρύο, ἤμουν ἐλεεινὰ μουσκεμένος. Ἐπρεπε νὰ πάγω κᾶπου
μὰ... ποῦ; Νὰ ἐπέστρεφα στὸ δωμάτιόν μου ἦτο τὸ ἴδιο σὰν νὰ
ἤθελα νὰ διατρέξω τὸν κίνδυνον νὰ ἰδῶ ἀκόμῃ μιὰ φορὰ τὸ
φέρετρον. Αὐτὸ ὅμως τὸ θέαμα ἦτο ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου.
Νὰ μείνω μόνος, κατὰμονος μὲ τὸ φέρετρον, εἰς τὸ ὅποιον ἴσως
νὰ ὑπῆρχε πτῶμα, χωρὶς νὰ βλέπω γύρω μου οὔτε μίαν ψυχὴν
ζωντανήν, χωρὶς ν' ἀκούω οὔτε μίαν φωνὴν ἀνθρώπου, ἠμπο-
ροῦσα νὰ χάσω τὰ λογικά μου. Νὰ μείνω πάλιν στὸ δρόμο μὲ
θαγδαίαν βροχὴν καὶ στὸ κρύο, δὲν ἦτο δυνατόν.

Ἀπεφάσισα νὰ πάγω νὰ περάσω τὴ νύκτα εἰς τοῦ φίλου μου
Ἀναπαυσίδου, ὁ ὅποιος, καθὼς ξεύρετε, κατόπιν ἠτύοκτόνησε.
Κατοικοῦσε εἰς τὰ ἐπιπλωμένα δωμάτια τοῦ ἐμπόρου Κρασιάδου,
ποῦ εἶνε στὴν Νεκρὰν πάροδον...»

Ὁ Τρισαγιάδης ἐσφόνγισε τὸν κρῦον ἰδρώτα ἀπὸ τὸ ὠχρὸν
πρόσωπόν του καὶ μὲ βαθὺν ἀναστεναγμὸν ἐξηκολούθησε:

Ὁ φίλος μου δὲν ἦτο στὸ σπίτι. Ἀφοῦ ἐκτύπησα τὴ θύραν καὶ
ἐβεβαιώθηκα πῶς δὲν εἶνε μέσα, ἐσκάλισα καὶ ἤῤα στὴ δοκὸ
τὸ κλειδί, ἄνοιξα τὴν θύραν καὶ ἐμβῆκα. Ἐπέταξα ἀπ' ἐπάνω
μου κατὰ γῆς τὴν βρεμμένην γούναν, ἤῤα πασπατεύον στὰ σκο-
τεινὰ τὸ διβάνι καὶ ἐκάθησα νὰ ξεκουρασθῶ. Ἦτο σκοτάδι...
Ὁ ἀέρας ἐβόιζε μὲ ἀδημονίαν στὸν ἀεριστήρα τοῦ παραθύρου.
Μέσα στὴ θερμάστρα ἓνας γρύλλος ἐσφύριζε ἀκατάπανστα τὸ
μονότονον τραγούδι του. Στὸ Κρεμλῖνον ἐσήμαναν τὸν Χριστου-
γεννιάτικον ὄρθρον. Ἐσπευσα ν' ἀνάψω σπύρτο. Ἀλλὰ τὸ φῶς
δὲν μὲ ἀτήλλαξε ἀπὸ τὴν κακοδιαθεσίαν ἀπεναντίας. Ἐνας

φοβερός, ανέκφραστος τρόμος μ' έπιασε και πάλιν. ... Έβαλα της φωνές, έκλονίσθηκα και, έξω φρενών, έπετάχθηκα από το δωμάτιον. ...

Στο δωμάτιον του φίλου μου είδα ό,τι και εις το ιδιόν μου, ένα φέρετρον!

Το φέρετρον του φίλου μου ήτο σχεδόν διπλάσιον του ιδιού μου, και ή γαρνιτούρα του από κανελλί ύφασμα του έδιδε κάποιαν ιδιαιτέραν αγκυράδα. Πώς εύρέθηκε εδώ; Ότι επρόκειτο περι όπτικης άπάτης, δέν υπήρχε πλέον καμμία άμφιβολία... Δέν ήτο δά δυνατόν εις κάθε δωμάτιον να ύπάρχη και από ένα φέρετρον! Ότο όλόφανερον πώς όλα αυτά προήρχοντο από ασθένειαν των νεύρων μου, από παραισθησιν. Όπου και αν έπήγαινα λοιπόν, θα έβλεπα παντού εμπρός μου την φοβεράν κατοικίαν του θανάτου. Με άλλα λόγια, έχανα τας φρένας, επάθαινα κάτι σαν ένα είδος «φερετρομανίας», και δέν έχρειάζετο πολυ να εύρω την αίτιαν της παραφροσύνης: έφθανε μόνον να ένθυμηθώ τον πνευματισμόν και τα λόγια του Σπινόζα. ...

«Τρελλαίνομαι! έσέφθηκα με φρίκην, άρπάζων την κεφαλήν μου. Θεέ μου! Τί να κάμω λοιπόν;»

Το κεφάλι μου έγύριζε, τα γόνατά μου έτρεμαν... Η βροχή έξακολουθούσε ραγδαιοτάτη, ό αέρας έφυσούσε πέρα-πέρα, και έγώ ήμουν χωρίς γούνα, χωρίς καλπάκι. Να έπιστρέψω εις το δωμάτιον να τα πάρω, ούτε να το σκεφθώ καν ήθελα: ήτο άνωτερον των δυνάμεών μου... Ό φόβος μ' έσφιγγε δυνατά εις τας ψυχράς άγκάλας του, και μολοντί επίστευσα πώς όλα αυτά ήσαν παραισθησις, έντούτοις αί τρίχες μου είχαν σηκωθή και από το πρόσωπόν μου έτρεχε κρύος ιδρώς.

—Τί έτρεπε να κάμω; έξηκολούθησεν ό Τρισαγιάδης. Όμουν σαν τρελλός και έκινδύνευα να πουντιάσω στα γερά. Εύτυχώς ένθυμήθηκα πώς εκεί κοντά εις την Νεκράν πάροδον κατοικούσε ό καλός μου φίλος, ό πρό μικρού άποπερατώσας τας ιατρικάς σπουδάς του Νεκροταφείδης, ό όποιος έκείνην την νύκτα είχε λάβη μέρος μαζί μου εις τα πνευματιστικά πειράματα. Έτρεξα προς αυτόν... Τότε δέν ήτο άκόμη νυμφευμένος, δέν είχε πάρη την μεγάλην προικα, και κατοικούσε στο πέμπτον πάτωμα της οικίας του πολιτικού συμβούλου Μνηματάκη.

Εις του Νεκροταφείδου ήτο πεπρωμένον να ύποστούν τα νεύρα μου νέαν δοκιμασίαν. Αναβαίνων εις το πέμπτον πάτωμα, ήκουσα ένα τρομερόν θόρυβον. Κάποιος έτρεχε επάνω, έκτυπούσε δυνατά τα πόδια του και έπλατάγηνε τας θύρας.

—Τρέξατε! ήκουσα μίαν σπαραξικάρδιον φωνήν. Τρέξατε! Φύλακα!

Και την ιδίαν στιγμήν απ' επάνω προς τα κάτω της σκάλας έφέρετο κατεπάνω μου ένα μαύρον σώμα με γούνα και τσαλακωμένο ύψηλό κατέλλο...

— Νεκροταφείδη ! ἐφώναξα ἀναγνωρίσας τὸν φίλον μου. Ἐσὺ εἶσαι ; τί ἔπαθες ;

Μόλις ἐπλησίασε ὁ Νεκροταφείδης ἐστάθη καὶ μὲ ἄρπαξε σπασμωδικῶς ἀπὸ τὸ χέρι. Ἦτο ὠχρὸς, ἀνέπνεε μὲ δυσκολίαν, ἔτρεμε. Τὰ μάτια του ἐπλανῶντο ἐκστατικά, τὸ στήθος του ἐφούσκωνε. . .

— Ἐσὺ εἶσαι, Τρισαγιάδη ; ἠρώτησε μὲ ὑπόκωφον. φωνήν. Μά, εἶσαι σύ ; Τόσον χλωμὸς εἶσαι σὰν νὰ βγῆκες ἀπὸ μνήμα. . . Μά, μήπως δὲν εἶσαι σὺ καὶ εἶνε παραίσθησις ; Θεέ μου ! . . τί φρικώδης ποῦ εἶσαι ! . .

— Μὰ τί ἔπαθες ; Ἡ ὄψις σου εἶνε σὰν τὸ κερί !

— Ὡχ, στάσου, μάτια μου, νὰ πάρω τὴν ἀναπνοήν μου. . . Χαίρω ποῦ σὲ εἶδα, ἂν πραγματικῶς εἶσαι σύ, καὶ δὲν εἶνε ὀπτική ἀπάτη. Ἀναθεματισμένος πνευματισμὸς ! . . Ἐτσι μοῦ ἐτάραξε τὰ νεῦρα ποῦ φαντάσου, δὲν εἶνε πολὺ ὥρα ποῦ ἐπέστρεψα στὸ δωμάτιόν μου καὶ εἶδα μέσα. . . ἓνα φέρετρον !

Δὲν ἐπίστευσα τὰ αὐτιά μου καὶ παρεκάλεσα νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ.

— Φέρετρον, πραγματικὸν φέρετρον ! εἶπεν ὁ ἱατρὸς καθήσας ἐξηντλημένος ἐπὶ τῆς βαθμίδος. Δὲν εἶμαι δειλὸς, μὰ καὶ αὐτὸς ὁ διάβολος θὰ τρομάξῃ ἂν ὕστερα ἀπὸ πνευματιστικά πειράματα, σκοντάψῃ μέσα στὸ σκοτάδι ἐπάνω σὲ φέρετρον !

Συγχευμένως καὶ τραυλίζων διηγήθη εἰς τὸν ἱατρὸν διὰ τὰ φέρετρα ποῦ εἶδα καὶ ἐγώ . . .

Διὰ μίαν στιγμὴν ἐβλέπαμεν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον μὲ γουρλωμένα μάτια καὶ ἀνοιχτὰ ἐκ θαυμασμοῦ στόματα. Ἐπειτα διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι δὲν ὄνειρευόμεθα, ἠρξίσαμεν νὰ τσιμποῦμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον.

— Καὶ οἱ δύο πονοῦμεν, εἶπεν ὁ ἱατρὸς, ἄρα αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν κοιμούμεθα καὶ δὲν βλέπομεν ὄνειρον. Μὲ ἄλλα λόγια τὰ φέρετρα, τόσῳ τὸ ἰδικόν μου ὅσῳ καὶ τὰ δύο ἰδικά σου δὲν εἶνε ὀπτική ἀπάτη, ἀλλὰ καὶ τι πραγματικόν. Τί θὰ κάμωμεν λοιπὸν τώρα, μάτια μου ;

Ἐπειτα ἀπὸ μίαν ὁλόκληρον ὥραν ποῦ ἐστεκόμεθα στὴν κρύαν σκάλαν χανόμενοι εἰς εἰκασίας καὶ ὑποθέσεις, καὶ ἐτουρτουρίζαμεν ἀπὸ τὸ κρῦον, ἀπεφασίσαμεν ν' ἀφήσωμεν τὸν μικρό-ψυχον τρόπον, νὰ ξυπνήσωμεν τὸν ὑπηρετὴν καὶ νὰ πᾶμε μαζὶ του εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἱατροῦ. Αὐτὸ καὶ ἐκάμαμεν. Ἐμβήκαμεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἀνάψαμεν κερί καὶ εἶδαμεν πράγματι ἓνα φέρετρον μὲ κάτασπρην γαρνιτούραν, μὲ χρυσᾶ κρόσσια καὶ φούντες. Ὁ ὑπηρετὴς μὲ εὐλάβειαν ἔκαμε τὸν σταυρόν του.

— Τώρα ἤμποροῦμεν νὰ μάθωμεν, εἶπεν ὠχρὸς καὶ τρέμων σύσσωμος ὁ ἱατρὸς, ἄδειο εἶνε αὐτὸ τὸ φέρετρον ἢ . . . κατοικημένον ;

Ἐπειτα ἀπὸ ἓνα μακρόν, εὐνόητον δισταγμόν, ὁ ἱατρὸς ἔσκυψε καί, μὲ σφιγμένα ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν προσδοκίαν δόντια, ἀπέσπασε τὸ κάλυμμα τοῦ φερέτρου. Εἶδαμε μέσα καί . . .

Τὸ φέρετρον ἦτο ἄδειο ! . . .

Κανένα μακαρίτην δὲν εἶχε μέσα ἤϋραμεν ὁμως τὸ ἀκόλουθον γράμμα :

« Ἀγαπητὲ Νεκροταφεῖδῃ ! Γνωρίζεις ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ πενθεροῦ μου κατήντησαν εἰς πολὺ ἀσχημον σημείον. Εἶνε χρεωμένος ὡς τὸν λαίμῳ. Αὐριον ἢ μεθαύριον θὰ ἔλθουν νὰ σφραγίσουν τὴν περιουσίαν του, καὶ αὐτὸ θὰ καταστρέψῃ δολότελα τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὴν ἰδικήν μου, θὰ καταστρέψῃ τὴν τιμὴν μας, τὸ πολυτιμότερον πρᾶγμα δι' ἐμέ. Εἰς τὸ χθεσινόν οἰκογενειακὸν συμβούλιον ἀπεφασίσαμεν νὰ κρύψωμεν ὅτι ἀκριβὸν καὶ πολύτιμον ἔχομεν, καὶ ἐπειδὴ ὅλη ἡ περιουσία τοῦ πενθεροῦ μου συνίσταται ἀπὸ φέρετρα (διότι, ὡς γνωρίζεις, εἶνε ὁ καλλίτερος φερετροποιὸς τῆς πόλεως), ἀπεφασίσθη νὰ κρύψωμεν τὰ καλλίτερα φέρετρα. Ἀποτείνομαι λοιπὸν πρὸς ἐσέ, ὡς φίλον, νὰ μὲ βοηθήσῃς, νὰ σώσῃς τὴν περιουσίαν μας καὶ τὴν τιμὴν μας ! Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ συντελέσῃς εἰς τοῦτο, εἰς τὸ δωμάτιόν σου καὶ νὰ τὸ φυλάξῃς ἕως ὅτου τὸ ζητήσωμεν. Χωρὶς τὴν βοήθειαν τῶν γνωρίμων καὶ φίλων θὰ καταστραφῶμεν. Ἐλπίζω νὰ μὴ μοῦ ἀρνηθῇς, ἀφοῦ μάλιστα τὸ φέρετρον δὲν θὰ μείνῃ πλησίον σου περισσότερον ἀπὸ μίαν ἐβδομάδα. Εἰς ὅλους ὅσους θεωρῶ εἰλικρινεῖς μας φίλους, ἔστειλα ἀπὸ ἑνα φέρετρον καὶ ἐλπίζω εἰς τὴν μεγαλοφυχίαν καὶ εὐγένειάν των. Ὁ ἀγαπῶν σε, Ἰδᾶν Μασέλλας ».

Ὑστερα ἀπὸ αὐτά, ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐθεραπευόμην ἀπὸ διατάραξιν τῶν νεφρῶν. Ὁ φίλος μας ὁμως, ὁ γαμβρὸς τοῦ φερετροποιοῦ, ἔσωσε καὶ τὴν τιμὴν του καὶ τὴν περιουσίαν, καὶ ἤδη διατηρεῖ κατάστημα δι' ἐπικηδεῖους τελετὰς καὶ πωλεῖ μνημεῖα καὶ ἐπιτυμβίους πλάκας. Ἡ δουλειὴς του δὲν πηγαίνουν πολὺ καλά, καὶ κάθε βράδυ τώρα, ὅταν ἐμβαίνουν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, φοβοῦμαι πῶς θὰ ἰδῶ κοντὰ στοῦ κρεββάτι μου κανένα μαρμαρίνον μνημεῖον ἢ καμμίαν νεκροφόρον !

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἀντ. Τζέχωφ].

Κ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

Γ Ν Ω Μ Ι Κ Α

Τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ ἀγωνίζονται διὰ τὴν ζωὴν. Οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται διὰ τὸ ἀλληλοφάγωμα.

Ποτὲ δὲν ὑπῆρξε οὔτε καλὸς πόλεμος οὔτε κακὴ εἰρήνη.

Οἱ πολιτικοὶ δύο πρᾶγματα ἠξεύρουν : νὰ κρατοῦν τὴν θέσιν των καὶ νὰ μὴ κρατοῦν τὸν λόγον των.